

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN vzw

samen dementie draagbaar maken

DESIGN & PRINT // WWW.TWINDESIGNBYBA.BE

Driemaandelijks tijdschrift van de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw

Lid van de Ligue Nationale Alzheimer Liga asbl/vzw/VoG - Registratienummer: P00 2048

Onder de Hoge Bescherming van Hare Majesteit de Koningin

BENEFIET TENTOONSTELLING ELS MENNES

WERELDDAG DEMENTIE 2017
DEMENTIE IN BEWEGING

WERELDDAG DEMENTIE INCLUSIEF 2018

WERELDDAG
DEMENTIE
INCLUSIEF 2018

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN vzw

samen dementie draagbaar maken

Rubensstraat 104/4, 2300 Turnhout
T 014 43 50 60, F 014 43 76 54
secretariaat@alzheimerliga.be
www.alzheimerliga.be
www.jongdementie.info
BE87 3101 0355 8094

0800 15 225
Alzheimer Phone National
GRATIS LUISTER- & INFOLIJN

Terugzendadres: Rubensstraat 104/4, 2300 Turnhout • Verantwoordelijke uitgever François De Vleeschouwer – Platanenlaan 9 – 2200 Herentals

INHOUD

Cover	1
Inhoud	2
Colofon	2
Voorwoord	3
Onze Liga in de kijker	4
Ontvangen giften	14
Een kijkje bij Familiegroepen Dementie regio Brugge, Oostende en Sint-Niklaas	17
Focus op dementie	19
Publicaties	23
Regionale werking	26
<i>Alzheimer Liga Vlaanderen provincie Antwerpen:</i>	26
<i>Alzheimer Liga Vlaanderen provincie Limburg:</i>	28
<i>Alzheimer Liga Vlaanderen provincie Oost-Vlaanderen:</i>	28
<i>Alzheimer Liga Vlaanderen provincie Vlaams-Brabant:</i>	29
<i>Alzheimer Liga Vlaanderen provincie West-Vlaanderen:</i>	30
Steun ons: doe een gift!	31

COLOFON

De Alzheimer Liga Vlaanderen vzw is een vereniging van families en hulpverleners geconfronteerd met de ziekte van Alzheimer en aanverwante aandoeningen, en is lid van de Ligue Nationale Alzheimer Liga asbl/vzw/VoG.

SECRETARIAAT

Rubensstraat 104/4
2300 TURNHOUT
Tel.: 014 43 50 60
en 0800 15 225
secretariaat@alzheimerliga.be

LIDMAATSCHAP

Gewoon lid € 10

Rekeningnummer: 310-1035580-94, IBAN BE87 3101 0355 8094. De Alzheimer Liga Vlaanderen is door het Ministerie van Financiën erkend om belastingvrijstelling te verlenen voor giften. Schenkingen van in totaal minstens 40 euro per jaar (storting lidgeld niet inbegrepen) geven een belastingvermindering van 45%. De Alzheimer Liga Vlaanderen is ook erkend om legaten te aanvaarden. De Alzheimer Liga Vlaanderen is lid van de VEF (Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving) en aangesloten bij donorinfo.be.

"Alzheimer": driemaandelijks tijdschrift van de Alzheimer Liga Vlaanderen vzw.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: François De Vleeschouwer – Platanenlaan 9 – 2200 Herentals
REDACTIE: Hilde Lamers & Gitta De Nutte

VOORWOORD

Verbreden en verdiepen

In het zorggebeuren van mensen voor mensen, zijn een aantal evoluties aan de gang die er moeten toe leiden dat de geleverde inspanningen resultaten opleveren die antwoord geven op de vragen die bij de zorgvragers en hun zorgende omgeving leven. Deze antwoorden moeten de levenskwaliteit van de betrokkenen waarborgen, en hen toelaten zoveel als hier mogelijk en verantwoord is, te blijven participeren aan de leefgemeenschappen waartoe ze behoren.

Een eerste voorwaarde daartoe is dat er mogelijkheden voorhanden zijn om het eigen verhaal kwijt te kunnen, op plaatsen waar dit ernstig genomen en begrepen wordt.

Als het verhaal en de vragen begrepen worden, kan de juiste informatie gegeven worden en kan mee gezocht worden naar rustpunten op de zorgweg waarvan we niet altijd weten waar hij naartoe leidt.

Het luisterend oor, de inlevende aandacht, de doelgerichte hulp, de deskundige begeleiding en zorg... kaders in de visie dat iedere zorgvrager, iedere mantelzorger, zoveel mogelijk de regie van het eigen leven in handen houdt. Wanneer dit niet meer mogelijk is, moet de garantie geboden worden dat beslissingen door derden genomen, in het verlengde liggen van de eigen levensstijl en naadloos aansluiten bij eerder gemaakte levenskeuzes.

Alzheimer Liga Vlaanderen wil aan de bescherming van het narratieve verhaal van personen met dementie én hun naastbestaanden ten volle meewerken.

Via de lotgenotencontacten in de Familiegroepen (Jong)Dementie, de infomomenten, de samenwerking met partnerorganisaties, de gezamenlijke initiatieven met andere initiatiefnemers die dezelfde of aanverwante doelstellingen nastreven, via ondersteuning van exact of toegepast wetenschappelijk onderzoek, en zoveel meer, geven méér dan 200 vrijwilligers in de verschillende Vlaamse provincies, vorm aan de oproep 'samen dementie draagbaar maken'.

Om dit alles in goede banen te leiden worden de regionale Familiegroepen (Jong)Dementie gecoördineerd door plaatselijke voorzitters en kernleden. Per provincie worden deze Familiegroepen geïnspireerd en bijgestaan door de provinciale voorzitters vanuit het 'Provinciaal steunpunt' – idee. Overkoepelend op Vlaams niveau wordt de organisatie bestuurlijk geleid door een Directiecomité, de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering. De dagelijkse werking van de Alzheimer Liga Vlaanderen wordt onder leiding van de directie door zowel de directeur, de beide stafmedewerkers en de vrijwilligers uitgevoerd.

Bestuursorganen en uitvoerende professionelen hebben de gezamenlijke opdracht de juiste voorwaarden te scheppen om de vrijwilligers in het werkveld op een efficiënte en doeltreffende manier hun opdrachten te laten uitvoeren, zonder dat zijzelf teveel logistieke of financiële belemmeringen voelen. De bestuursorganen nemen hiertoe faciliterende beslissingen.

Dankzij de genereuze mildheid van zeer velen, op verschillende manieren, zal Alzheimer Liga Vlaanderen de volgende jaren haar taak kunnen blijven uitvoeren.

We laten dus de vernieuwende lente enthousiast ons hart verwarmen, hoopvol uitkijkend naar de ontluikende bloemen en de bottende bomen. Een nooit eindigende lezing van seizoenen, waarin het leven het steeds wint van de tijd. Over het bruisende leven van Alzheimer Liga Vlaanderen leest u in ons tijdschrift.

Veel leesgenot !

François De Vleeschouwer
Voorzitter

Mathieu Martens
Medevoorzitter

Hilde Lamers
Directeur

NIEUWJAARSBIJENKOMST – 7 JANUARI 2017

Naar goede gewoonte organiseerden we ook dit jaar een nieuwjaarsbijeenkomst voor de vrijwilligers van de Alzheimer Liga Vlaanderen. Deze vond plaats op zaterdagmiddag 7 januari 2017 in het M-Museum te Leuven. Onze meter prof. dr. Chantal Van Audenhove, ex-peter Jan Van Rompaey en een vijftigtal vrijwilligers brachten elkaar de beste wensen over onder het genot van een drankje en tapas.

Het officieel programma startte met een terugblik van medevoorzitter Mathieu Martens op de realisaties van 2016. Nadien sprak directeur Hilde Lamers, in naam van de Liga, haar waardering uit over het peterschap dat Jan Van Rompaey gedurende vele jaren heeft opgenomen. Zij citeerde hierbij een prachtig stukje tekst dat Jan Van Rompaey over zijn vader met Alzheimer had geschreven. In het daaropvolgend interview vertelde Jan waarom hij destijds peter van de Liga was geworden. Geboeid luisterden de vrijwilligers naar zijn verhaal doorspekt met talloze ervaringen, herinneringen en innemende toekomstplannen.

Nu vindt hij dat het tijd is om een andere peter te vragen om zijn taak verder te zetten. "Want deze peter is 76 en moet zorgvuldig zijn tijdsgebruik doseren, maar zal de Liga niet uit het oog verliezen." De huldiging van Jan Van Rompaey werd gevolgd door 'Mistig landschap', een theatermonoloog met muzikale omlijsting. Nadien gaf directeur Hilde Lamers een voortuitblik op 2017 en benadrukte onze educatief stafmedewerker Laura Weyns het mooie werk dat elke vrijwilliger levert. Vooraleer de receptie met dessertbuffet werd aangevat werd het laatste woord aan een mantelzorger en aan een persoon met jongdementie gegeven.

Hun nieuwsjaarwensen van hoop en liefde waren een hart onder de riem.

MISTIG LANDSCHAP

*"Ik kon alleen nog zeggen wat een ander had bedacht
Ik had mezelf verlaten op een nacht"*

De deelnemers aan de Nieuwjaarsbijeenkomst van de Liga in het zaaltje van het museum M in Leuven werden meteen muisstil. Lies Vandenburg (25) en Stefaan Daems (55) voerden 'Mistig Landschap' op, naar het boek 'Hersenschimmen' van Bernlef, een boek dat wereldwijd gezien wordt als standaardwerk rond het thema dementie. Lies bewerkte het boek tot een intieme monoloog en kroop in het hoofd van een vrouw met dementie, Stefaan illustreerde de tekst met zijn saxofoon: soms als intermezzo, soms sloop zijn muziek onder de tekst. Aangrijpend en voor vele toeschouwers: herkenbaar.

Lies: Eigenlijk kijken we in het hoofd van een vrouw met dementie. Dat is niet vanzelfsprekend, want we weten niet precies wat er daar omgaat. We hanteren een vorm van theater om die gedachten voor de toeschouwers zichtbaar te maken, een monoloog die nog versterkt wordt door de muziek. Ik heb altijd al willen muziek én theater studeren en daarom ging ik Kleinkunst volgen want daar kon ik beide combineren: ik leef me uit met schrijven maar ook met zingen en met het bedenken van melodieën. Ik speel trompet, maar speel ook theater. En op die manier is deze voorstelling een ideale gelegenheid om mij uit te leven. In dit stuk zijn tekst en muziek even belangrijk.

Stefaan: In de eerste plaats draagt de muziek bij tot de emotie en versterkt nog die emotie. Verder geeft de muziek het publiek de gelegenheid om even adem te halen of om op adem te komen, want het blijft een zware materie. Die muziek is in het begin heel herkenbaar maar wordt abstracter naarmate het personage van Lies verwarder wordt. In die zin draagt de muziek ook bij tot het verhaal.

Lies: De muziek geeft ook een tijdsverloop aan, ze biedt de kans om de toeschouwer telkens wat verder in de tijd te brengen, om zo ook de evolutie van het ziektebeeld te schetsen. Mij helpt dat ook om te tonen hoe de persoon met dementie telkens weer in een verder stadium geraakt. We overbruggen een hele tijdspanne.

Stefaan: Ik sta als leerkracht in het kunstonderwijs, ik doceer saxofoon in Hasselt en in Tessenderlo, en daarbuiten treed ik ook vaak op. Saxofoon betekent letterlijk 'de stem van Sax' (de uitvinder). De stembanden

zijn ongelooflijk belangrijk bij het spelen op saxofoon, en in die zin fungeert het instrument als verlengde van de stem en past het wonderwel bij de monologen. Je kan heel veel doen met de klankkleur van een saxofoon en dat is de reden waarom dit instrument zo mooi past in dit concept.

Lies: Eigenlijk ben ik vrij jong om dit stuk te spelen, want het gaat vaak over oudere mensen. Maar mijn oma is vorig jaar overleden en was dement, mijn andere grootmoeder leeft nog maar gaat dezelfde weg op, ik maak het van dichtbij mee. Toen ik het boek begon te lezen herkende ik zoveel situaties, het was alsof ik in een spiegel keek. Ik begreep beter de agressie die zich ontwikkelt bij die mensen: ze zien bijvoorbeeld telkens andere mensen binnenkomen (terwijl het in feite hetzelfde familielid is, maar dat zijn ze vergeten). De hond is weg, maar ze blijven vragen waar de hond is. Ze winden zich op omdat er voor hen zoveel redenen zijn om boos te worden.

Stefaan: We moeten het nog wat laten groeien, een aantal keren spelen. We willen hiermee rondtrekken: woonzorgcentra, scholen, bijeenkomsten van de Liga, van mantelzorgers. Dat is niet eenvoudig, we starten van niets. Het stuk is niet bedoeld voor een groot publiek, we denken aan kleinere zalen, 100, 150 toe-

schouwers. Het kan overal, het restaurant van een woonzorgcentrum, een kleine parochiezaal, een zaaltje in een cultuurcentrum, dicht bij de mensen. We hebben met de Liga afgesproken dat we een deel van de opbrengst afstaan.

Lies: Nee, ik word door het spelen van dit stuk niet echt bang dat het mij vroeg of laat ook kan overkomen, want ik zie ook hier hoeveel er voor deze mensen gedaan wordt. Het is in zekere zin geruststellend en bemoedigend, als ik hoor hoe belangrijk de rol is van bijvoorbeeld mantelzorgers.

Jan Van Rompaey

WEEK VAN DE VRIJWILLIGER

De Vrijwilliger

hart van goud
uit het juiste hout
leeft
geeft
en draagt bij
steunpilaar van deze maatschappij

handen uit mouwen
mannen en vrouwen
wat zijn ze prachtig
en vereend, oh zo krachtig

vrij
en blijvend
maar nooit vrijblijvend

geen loze beloftes
voegt de daad
bij het woord

onbaatzuchtig
bescheiden

uniek in zijn soort

Feetje

PROFIEL VAN DE ACTIEVE VRIJWILLIGERS BIJ DE ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN 2016

Einde 2016 telde de Alzheimer Liga Vlaanderen 208 vrijwilligers in al haar afdelingen en op het secretariaat samen. Dit waren er 43 meer dan het jaar voordien!

Als vrijwilliger wordt geteld de persoon die gratis werkt voor de Liga én een afsprakennota ondertekend heeft. Deze nota bevat onder meer de rechten en de plichten van de vrijwilliger en heeft tot gevolg

dat de vrijwilliger verzekerd is tijdens de uitoefening van zijn afgesproken taak.

Dankzij de gegevens in de afsprakennota's kunnen we beschrijven hoe onze vrijwilligersgroep eruit ziet. We overlopen hieronder de leeftijd, het hoogste studieniveau, de status, het geslacht en het aantal uren vrijwilligerswerk per week:

Leeftijd		Hoogste studieniveau	
18 - 25 jaar	03	Lager Onderwijs	05
26 - 50 jaar	78	Secundair Onderwijs	40
51 - 65 jaar	82	Hoger Niet-Universitair	117
+ 65 jaar	45	Universitair Onderwijs	46
Status		Uren vrijwilligerswerk per week	
Studerend	03	Minder dan 1 uur	110
Voltijds werkend	86	1 - 5 uur	84
Werkloos	10	6 - 10 uur	9
Bruggepensioneerd	05	11 - 15 uur	00
Gepensioneerd	57	Meer dan 15 uur	05
Deeltijds werkend	33		
Andere	14		
Geslacht			
Vrouw	155		
Man	53		

AANTAL FAMILIEGROEPEN (JONG)DEMENTIE 2016

De Alzheimer Liga Vlaanderen heeft tot doel zoveel mogelijk familieleden en mantelzorgers te bereiken, die personen met dementie verzorgen of nabij zijn. De Liga maakt zich kenbaar via de pers, dag- en weekbladen, medische tijdschriften, interviews op radio en TV en via de sites zoals www.alzheimerliga.be, www.dementie.vlaanderen.be, www.jongdementie.info, www.dementieennu.info, www.dementie.be en www.omgaanmetdementie.be.

De Liga wil in eerste instantie de mogelijkheid scheppen voor zorgdragers om elkaar te ontmoeten en elkaars ervaringen te delen. Om dit te bereiken worden evenementen zoals de Werelddag Dementie georganiseerd en werden/worden **Familiegroepen Dementie of Jongdementie** opgericht. **Eind 2016** telde de Liga over gans Vlaanderen **44** actieve Familiegroepen

waarvan 7 Familiegroepen Jongdementie in samenwerking met regionale partners. Ter vergelijking: in 2013 waren er 28 Familiegroepen, in 2014 33 en in 2015 38 Familiegroepen.

Met de Familiegroepen speelt de Liga in op één van de grootste behoeften van de mantelzorgers en familieleden, namelijk informele toegang tot informatie en lotgenotencontact. De Liga focust op de psychosociale behoeftes van de familieleden en mantelzorgers met als doel het vergroten van hun draagkracht. De achterliggende motivatie schuilt in het besef dat mantelzorg vreugde of voldoening kan geven, maar evenzeer zeer intensief of zwaar kan zijn, en dit zowel lichamelijk als geestelijk. Het evenwicht tussen draagkracht en draaglast kan zoek raken. In een Vlaams onderzoek¹ werd aangetoond dat binnen de groep van

mantelzorgers, diegenen die zich sterk belast voelden door de zorgsituatie, ook meer emotionele en fysieke problemen hadden. Ook is wetenschappelijk bewezen dat mantelzorgers van personen met dementie een verhoogde kans hebben op gezondheidsproblemen, psychische problemen en een verminderde levenskwaliteit in vergelijking met andere mantelzorgers van chronisch zieken of niet-mantelzorgers.² Het blijkt duidelijk dat "zorgverlening in de context van chronische ziektes zoals dementie [...] verder gaat

dan de 'gewone' zorgverlening. Het betekent een investering van tijd en energie gedurende meerdere jaren, het uitvoeren van ook minder aangename taken, het is meestal niet-symmetrisch van aard en de rol van de zorgverlener is dikwijls ook niet geanticipeerd".³ Professionele zorg aan personen met dementie zou daarom best ook zorg voor de mantelzorger moeten omvatten.⁴ Maar sociale ondersteuning kan ook gezien worden als een manier om de zorgrol te delen en kan daardoor de ervaren draaglast beperken.⁵

¹ Spruytte, N., Van Audenhove, Ch. & Lammertyn, F. (2000). *Als je thuis zorgt voor een chronisch ziek familielid. Onderzoek over de mantelzorg voor dementerende ouderen en voor psychiatrische patiënten.* Leuven- Apeldoorn: LUCAS-Garant.

² Schoenmakers, Buntinx, De Lepelre, 2009, Rose-Rego, Strauss & Smyth, 1998.

³ Biegel, D. & Schulz, R. (1999). *Caregiving and caregiver interventions in aging and mental illness.* *Family Relations: Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 48, 345-354.

⁴ Dunkin, J. & Anderson-Hanley, C., 1998; *Centraal Begeleidingsorgaan voor de Intercollegiale Toetsing (CBO)*, 1997

⁵ Almgren, B., Jansson, W., Grafström, M. & Winblad, B. (1998). *Differences between and withingenders in caregiving strain: a comparison between caregivers and non-caregivers of nondemented elderly people.* *Journal of Advanced Nursing*, 28, pp. 849-858.

ALZHEIMER PHONE NATIONAL – GRATIS LUISTER- & INFOLIJN 0800 15 225

Dagelijks staat een team van ervaringsdeskundigen (vrijwilligers die vaak zelf in de zorgsituatie zitten of hebben gezeten) paraat voor een luisterend oor, of het verlenen van de nodige informatie via onze

gratis luister- & infolijn 0800 15 225. In 2016 werden er in Vlaanderen **205 oproepen** voor deze lijn geregistreerd. Vooral **familieleden en mantelzorgers** bellen naar onze 0800-lijn. Professionelen en studenten contacteren ons via het secretariaat. Zij doen dit per mail of via het secretariaatsnummer 014 43 50 60.

In 2016 hadden de meeste bellers behoefte aan **informatie (80%)**. Anderen hadden nood aan een **luisterend oor (20%)**. Er is voornamelijk nood aan

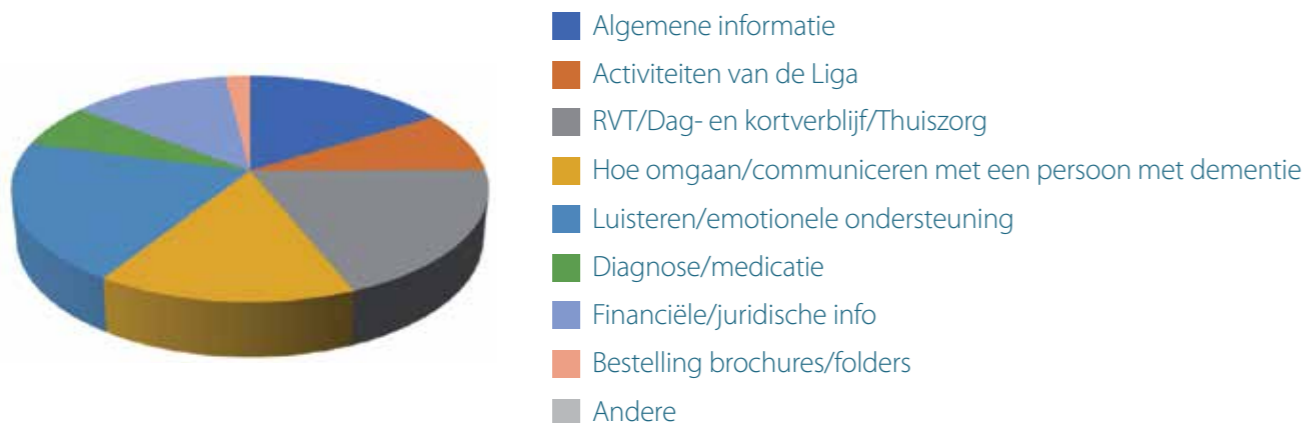
ONZE LIGA IN DE KIJKER

algemene informatie over de ziekte van Alzheimer, tips over het omgaan en communiceren met personen met dementie en de mogelijkheden van opvang in dag- en kortverblijf en thuiszorg. Daarnaast worden er regelmatig vragen gesteld over financiële en juridische zaken, de diagnose en medicatie en de activiteiten van de Liga.

Voordat onze vrijwilligers van de 0800-lijn ingezet worden voor de permanentie, volgen zij een uitge-

breide vorming telefonisch onthaal en sociale kaart. Regelmatig vindt ook een intervisie plaats om ervaringen uit te wisselen en informatie of kennis op te frissen waar nodig.

De 0800-vrijwilligers zijn bereikbaar op wekdagen, doorlopend van 9u tot 21u. In 2016 waren onze vrijwilligers zowel via de vaste lijn als via mobiele toestellen te bereiken.

DE ALZHEIMER CODE 2017

Dit jaar organiseren we opnieuw 'De Alzheimer Code', een initiatief van Alzheimer Liga Vlaanderen, Expertisecentrum Dementie Vlaanderen en Hellebosch vzw. 'De Alzheimer Code' is een sociaal en cultureel initiatief dat pleit voor een respectvol en genuanceerd beeld over mensen met dementie en dat een riem onder het hart steekt van al wie mensen met dementie bijstaat, begeleidt en verzorgt. 'De Alzheimer Code' is een project met een duidelijke boodschap: "Mensen met dementie tellen mee!"

In september – november 2017 loopt in Vlaanderen en Brussel de tweede editie van dit sensibiliserend project. De eerste editie vond plaats in het najaar van 2015, en was een groot succes. Een mooie samenwerking kwam tot stand met Canvas, kunstencentrum deSingel en het M HKA (Antwerpen), Artforum en Museum M (Leuven), Muntpunt (Brussel) en het Museum Dr. Guislain (Gent). Meer informatie over deze eerste geslaagde editie kan je vinden op www.alzheimercode.be.

DE ALZHEIMER CODE

De tweede editie zal nog een veel breder bereik kennen dan in 2015. In 2017 zal 'De Alzheimer Code' in tientallen steden en gemeenten aanwezig zijn. Een heel aantal musea, cultuur- en gemeenschapscentra en bibliotheken heeft nu al te kennen gegeven om actief mee te werken. Ook organisaties uit de zorgsector zullen als initiatiefnemende partner optreden.

'De Alzheimer Code 2017' kan rekenen op een breed draagvlak. De initiatiefnemers werken samen met een groot aantal partners uit de wereld van kunst en cultuur, zorg en welzijn, onderwijs, erfgoed en de media.

Musea, cultuur- en gemeenschapscentra en bibliotheken openen in het najaar van 2017 hun deuren voor 'De Alzheimer Code'. Ook regionale expertisecentra dementie, lokale woonzorgcentra, OCMW's, Familiegroepen (Jong)Dementie, erfgoedverenigingen, scholen, kunstacademies en andere organisaties en instellingen nemen initiatieven en presenteren programma's rond het thema 'dementie'.

Het ziet ernaar uit dat 'De Alzheimer Code' meer dan 50 steden en gemeenten in Vlaanderen en Brussel aandoet.

Het programma omvat verschillende luiken:

- Podium
- Tentoonstelling
- Film
- Publicatie
- Reflectie

Het volledige, concrete programma wordt bekendgemaakt vóór 1 juni op www.alzheimercode.be, www.alzheimerliga.be en www.dementie.be.

Meer info? Contacteer ons via info@alzheimercode.be

WERELDDAG DEMENTIE 2017

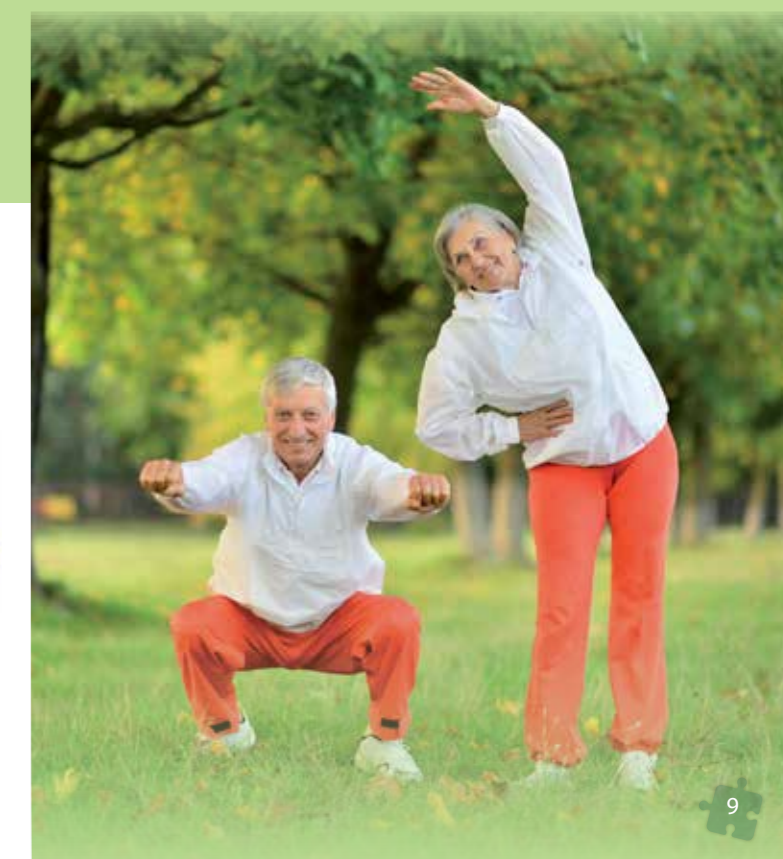
We openen de WereldWEEK Dementie én De Alzheimer Code met de avondvoorstelling 'Gisteren zal het regenen' in CC De Spil (Roeselare) op donderdag 14 september 2017. U vindt daarover meer informatie via: www.alzheimercode.be.

De slotdag zal plaatsvinden op donderdag 21 september 2017 in de Cityscoop in Roeselare. Het thema is: 'Dementie in Beweging'. Prof. Dr. Christophe Lafosse zal stilstaan bij de invloed van bewegen op het geheugen. Daarnaast zal een mantelzorgster een getuigenis brengen. Als primeur brengen we ook de 'vertelzakjes' onder de aandacht. Daarmee trachten we dementie bespreekbaar te maken voor leerlingen uit het lagere onderwijs. Voor het namiddagprogramma bieden we twee opties aan. De dementievriendelijke belevingswandeling met culinaire en artistieke verrassingen onderweg zal iedereen letterlijk én figuur-

lijk in beweging brengen. Speciaal voor professionals bieden we vormingen van Jo De Clercq en van Jan Debaene aan.

Vanaf half mei kan iedereen het volledige programma raadplegen en zich inschrijven via onze website: www.alzheimerliga.be.

De organisatie ligt in handen van Alzheimer Liga Vlaanderen vzw en dit in samenwerking met de regionale expertisecentra dementie Foton en Sophia, Erfgoedcel Terf, Woonzorgcentrum Ter Berken, Stad Roeselare, Zorgbedrijf Roeselare, Vives, Kenniscentrum ARhus, AZ Delta en de initiatiefnemers van het kunstenaarsproject De Alzheimer Code.

WERELDDAG DEMENTIE 2018

Graag delen wij jullie mee dat de Werelddag Dementie 2018 in het teken zal komen te staan van 'Dementie Inclusief': een project om samen een dementievriendelijke samenleving te versterken. De initiatiefnemers van dit project zijn de leden van de werkgroep 'Werelddag Dementie 2018' Oost-Vlaanderen.

In voorbereiding van de Werelddag Dementie 2018 lanceert Alzheimer Liga Vlaanderen in samenwerking met de regionale expertisecentra dementie Paradox en Meander en het OCMW Gent een oproep tot het realiseren van projecten in het kader van 'Dementie Inclusief'. Eénieder wordt uitgenodigd om ideeën uit te werken en deze in concrete projecten om te zetten.

Het is de bedoeling om te ijveren voor een **inclusieve maatschappij** waarin mensen met dementie een waardige plaats innemen, waarin aandacht is voor langdurige participatie en waarin personen met dementie kunnen rekenen op warme aandacht en menswaardige zorg door goed geïnformeerde personen.

Concreet zijn we op zoek naar groepen en individuen, steden en gemeenten, onderwijsinstellingen, ouderenvoorzieningen, thuiszorgorganisaties, culturele organisaties en verenigingen die elk vanuit het streven naar een dementie-inclusieve samenleving, tegen 22 september 2018 kleine of grotere projecten willen realiseren.

Waarom zou je een project uitwerken?

- Je wilt bijdragen aan een dementievriendelijke samenleving, waarin personen met dementie een waardige plaats hebben.
- Je wilt via wetenschappelijk onderzoek de pijnpunten blootleggen, mogelijkheden aan de oppervlakte brengen en bijdragen aan toekomstgerichte

'Dementie Inclusief'

Samen naar een dementievriendelijke samenleving

- ideeën voor een dementie-inclusieve samenleving.
- Je wilt inzetten op praktijkondersteunende projecten waarin studenten worden uitgedaagd om in een open creatieve geest en met ongeremd enthousiasme nieuwe wegen te bewandelen in de zorg voor en de benadering van personen met dementie.
- Je wilt personen met dementie en hun mantelzorgers laten participeren in laagdrempelige sociaal-culturele of sportieve initiatieven.

Welke projecten zoeken we?

- Projecten waarbij de stem van personen met dementie zelf wordt gehoord.
- Projecten waarvan de mantelzorger en de personen met dementie zich door een inclusieve kijk op dementie beter erkend en gedragen voelt.
- Projecten die een verbetering in het dagelijkse leven van de personen met dementie beogen.

Randvoorwaarden:

- De projecten zijn bij voorkeur gelokaliseerd in de provincie Oost-Vlaanderen of hebben een eerste uitwerking in deze provincie.
- De projecten kunnen herhaald worden in andere locaties of settings.
- De initiatiefnemers kunnen voorlopige of definitieve resultaten voorleggen tegen 22 september 2018.
- Lopende projecten komen ook in aanmerking als ze een stapje verder gaan of in de periode 2017-2018 iets vernieuwend kunnen voorleggen.

Wat kan je van ons verwachten?

- Alle ingediende projecten worden beoordeeld en krijgen een antwoord vanwege de organisatie.
- De geselecteerde projecten die resultaten kunnen voorleggen, krijgen een forum waarop ze zichzelf kunnen voorstellen.

- De meest vernieuwende, hartverwarmende, in het oog springende projecten komen in aanmerking voor een prijs.

In Vlaanderen bestaan er reeds projecten die perfect zouden passen in het kader van 'Dementie Inclusief'. We denken daarbij aan allerlei buddyprojecten, muziek-, kunst- en dansprojecten, toneel voor en met personen met dementie, e.a. De bedoeling van deze oproep is om nieuwe projecten te laten ontstaan die getuigen van nieuwe inzichten zodat we lerend uit het bestaande iets nieuws creëren. Naast de reeds vernoemde ideeën beschrijven we hier nog een drietal succesvolle voorbeelden uit Oost-Vlaanderen:

CasAperta *inviteert personen met dementie en hun naasten één keer per maand op een artistieke namiddag in het Open Huis van Mariakerke bij Gent, waar ook andere bezoekers ondertussen een glaasje drinken, petanque spelen en schoolgaande jeugd een middaglunch nuttigt. 'CasAperta' staat voor 'Open Huis'. Meemaken hoe mensen met dementie muziek en beeldende kunst beleven en hieromtrent gedichten en verhalen improviseren via de vrije loop van de verbeelding.*

Dagverzorgingscentrum (DVC) in Zorgboerderij in Nevele. Een initiatief van Familiezorg Oost-Vlaanderen, gestart in 2016 met het doel jonge personen met dementie te ondersteunen. Daar wordt gekeken welke activiteiten het beste aansluiten bij de persoonlijke levenssfeer en wensen van de jonge persoon met dementie. Verschillende activiteiten kunnen gekozen worden zoals:

- Ontspanningsmogelijkheden zoals muziek beluisteren, gezelschapsspel spelen, kaarten, ...
- Activiteiten die je fit houden (vb. wandelen, meehelpen op de zorgboerderij, ...)
- Kookactiviteiten (taart bakken, soep maken, ...)
- Groepsuitstappen (museumbezoek, natuurwandeling, ...)
- Lichaamsverzorging, haartooi, hand- en voetverzorging en individuele ondersteuning.

Een initiatief van:

In samenwerking met:

Marcel en Madeleine in Gent. Geleide wandeling voor personen met dementie. Een initiatief van het huis van Alijn in Gent. In deze museumrondleiding bezoeken personen met dementie en hun begeleiders samen met een gids een aantal museumkamers die qua thematiek en fysieke afstand op elkaar aansluiten. De gids neemt de tijd om diverse zintuigen (luisteren, aanraken, proeven, ruiken en kijken) aan bod te laten komen. Aan de hand van de museumcollectie worden herinneringen opgehaald en de interactie tussen mantelzorgers en personen met dementie gestimuleerd.

Hoe een project indienen?

Laat ons snel weten of je interesse hebt om mee te werken aan 'Dementie Inclusief'. **Doe ons voor 30 november 2017 een voorstel.** Dat doe je best via een mail naar Jan Barbe, voorzitter van de werkgroep 'Dementie Inclusief' (tel 09 223 02 82, GSM 0471 76 54 18 of e-mail: gent@alzheimerliga.be). Ook met al je vragen kan je bij dhr. Jan Barbe terecht!

Inschrijven kan ook via het online formulier: <http://www.alzheimerliga.be/nl/inschrijvingsformulier-project-dementie-inclusief-werelddag-dementie-2018/>

We rekenen op jou in het belang van personen met dementie en hun mantelzorgers! Je kan deze oproepingsbrief ook online lezen via de website van Alzheimer liga Vlaanderen: http://www.alzheimerliga.be/mod_news/projectoproep-dementie-inclusief/

Met dementievriendelijke groeten,
Werkgroep 'Dementie Inclusief'

“DEMENTIE ZAL ONZE MOOIE HERINNERINGEN NOOIT KUNNEN AFPAKKEN”

Nieuwe campagne Alzheimer Liga Vlaanderen

Op 12 april 2017 lanceerde Alzheimer Liga Vlaanderen ‘Ikbenernog’: een nieuwe campagne die via een pakkende radio-docu op Studio Brussel, MNM, Radio 1 en 2 bekend werd gemaakt. Alzheimer Liga Vlaanderen geeft via deze campagne het woord aan mensen met (jong)dementie die het initiatief nemen om hun mooiste herinneringen op antenne te vereeuwigen. “Op jonge leeftijd valt de aandoening ontzettend zwaar”, legt Hilde Lamers uit. “Mensen met jongdementie beseffen wat hen te wachten staat. Daarom gaven we hen de kans om boodschappen in te spreken voor later, nu het nog kan. De campagne is gekoppeld aan een website - ikbenernog.be - waarop iedereen zelf een herinnering kan achterlaten voor z’n geliefde.”

Jongdementie treft naar schatting 5400 mensen in Vlaanderen. Vóór hun 65e jaar ervaren zij reeds de eerste symptomen en werd de diagnose dementie vastgesteld. “Bij jonge actieve mensen wordt er bij de eerste symptomen niet meteen aan dementie gedacht”, weet Hilde Lamers van de Alzheimer Liga Vlaanderen. “Niet zelden wordt een verkeerde diag-

nose gesteld waaronder overmatige stress, een burn-out of zelfs een depressie. Dementie wordt ook nog vaak geassocieerd met oude mensen. En dat maakt het vaak voor een actieve persoon met dementie van pakweg 55 jaar moeilijk om uit te leggen dat hij moeite heeft met onthouden en spreken, of dat hij kampt met stemmingswisselingen. Zijn gevoelens van machteloosheid en frustratie zijn ook sterker omdat hij doorgaans veel beter beseft dat zijn verstandelijke vermogens achteruit gaan. Maar wij allen moeten er ons voor behoeden dat een persoon met jongdementie met zijn aandoening of ziekte wordt vereenzelvigd.

Mensen met (jong)dementie hebben best nog veel mogelijkheden én hebben ook het recht om aan onze maatschappij te participeren. Zij verdienen een volwaardige plek in de gemeenschap. Daarom versterken Alzheimer Liga Vlaanderen en haar partners de autonomie van de persoon met (jong)dementie. De Liga accentueert dan ook in de mate van het mogelijke de regierol van de persoon met (jong)dementie.”

Misbegrepen

Het thema bespreekbaar maken is volgens Hilde Lamers een belangrijke eerste stap. “We horen vaker dat personen met jongdementie en hun familie mis-

begrepen worden. Ze krijgen dingen te horen als: “Je overdrijft...”, “Er is niets mis met je...” of “Iedereen vergeet weleens iets...”. Terwijl zo’n uitspraak des te pijnlijker zijn. Het maakt het voor de omgeving nog moeilijker, want zo voeren ze een strijd op twee fronten: tegen jongdementie en tegen de vooroordelen.” En net daar wil de Alzheimer Liga tegen opboksen. “We willen enerzijds het beeld rond dementie genuanceerd brengen en anderzijds mensen laten inzien welke moedige strijd personen met jongdementie elke dag moeten leveren.”

Ikbenernog

Daarom heeft Alzheimer Liga Vlaanderen ‘ikbenernog’ gelanceerd. Een campagne die mensen met jongdementie zelf aan het woord laat. “Ikbenernog bestaat uit twee delen: een radio-docu en een website,” vertelt Hilde Lamers. “We hebben een nieuw platform ontwikkeld - in samenwerking met het regionaal expertisecentrum dementie Paradox - waarop mensen met dementie herinneringen kunnen achterlaten voor later. Zo kunnen ze zelf kleine boodschappen sturen naar hun geliefden om later te beluisteren. Het is een manier om met jongdementie om te gaan. Maar vooral ook om een sterk signaal te geven: wij weten waar we aan toe zijn, maar dat betekent niet dat we het opgeven.”

Radio-docu

De website wordt ondersteund door een pakkende radio-docu. Zes personen met jongdementie lieten hun mooiste herinneringen opnemen voor hun dierbaarste geliefden. De herinnering wordt gevolgd door een emotionele passage, waarin ze vertellen dat hun mooiste souvenirs nooit zullen verdwijnen. “Alzheimer zal mij deze mooie herinneringen nooit kunnen afpakken”.

De website is toegankelijk voor iedereen. Wie zelf een boodschap wil laten vereeuwigen kan dat via ikbenernog.be. Dat kan heel eenvoudig: je geeft een e-mailadres in, laat een herinnering achter en beslist wanneer het bericht wordt bezorgd. Een boodschap kan tot 10 jaar later worden afgeleverd. Meer info over dit initiatief op www.ikbenernog.be.

DEONTOLOGISCHE KADERNOTA SAMENWERKING MET EN/OF SPONSORING DOOR (FARMACEUTISCHE) BEDRIJVEN OF ORGANISATIES

Alzheimer Liga Vlaanderen wordt regelmatig door (farmaceutische) bedrijven of organisaties gecontacteerd met de vraag tot samenwerking en/of (financiële) ondersteuning van de Liga. Sponsoring is wenselijk gezien het feit dat de Alzheimer Liga Vlaanderen een vrijwilligersorganisatie is die maar kan bestaan dankzij giften en legaten van sympathiserende personen en instanties.

Maar ook omwille van de pluralistische identiteit van onze vereniging én omdat de Liga haar slogan ‘samen dementie draagbaar maken’ in daadkrachtige acties vertaalt, is het niet slecht, zelfs wenselijk om nauwer samen te werken met (farmaceutische) bedrijven en andere organisaties.

Opdat deze samenwerking of ondersteuning ethisch correct verloopt, biedt Alzheimer Liga Vlaanderen een deontologische kadernota aan waarin de afspraken staan die geldend zijn. Deze goedgekeurde nota (Raad van Bestuur, 12/01/2017) is onderbouwd door de visie, waarden, missie en doelstellingen van de organisatie, rekening houdend met de menselijke, financiële en tijdsgebonden limieten waarmee de Liga geconfronteerd wordt, nu en in de toekomst.

De deontologische kadernota is bij ons secretariaat opvraagbaar en kan tevens via onze website geraadpleegd worden. (<http://www.alzheimerliga.be/gallery/documents/wie-zijn-we/deontologische-kadernota-alzheimer-liga-vlaanderen-2016.docx-goedgekeurd-rvb12012016.pdf>)

ONTVANGEN GIFTEN

Alzheimer Liga Vlaanderen wenst langs deze weg de families en vrienden van Nelly Fiers, Lieve Kimps en Paula Strauven te condoleren met het verlies van hun bemind familielid. Zij kozen er spontaan voor om, naar aanleiding van dit bedroevend gebeuren, onze Liga financieel te steunen. Wij danken de familie en iedereen van harte voor dit mooie gebaar.

BENEFIET TENTOONSTELLING ELS MENNES- KUNSTSCHILDERES 1935-2106

Op 24 maart 2017 opende de Burgemeester van Mortsel, samen met de voorzitter van de Alzheimer Liga Vlaanderen de tentoonstelling met 280 pen-tekeningen, aquarellen en olieverfschilderijen van kunstschilderes Els Mennes, die vorig jaar op 81-jarige leeftijd overleed aan de ziekte van Alzheimer.

Els was onderwijzeres en zeer actief in het parochiale en verenigingsleven te Mortsel. Daarnaast vond ze de tijd om, dag en nacht, haar geliefkoosde hobby te beoefenen: tekenen en schilderen. Ze bracht haar liefste en mooie natuur over op papier en doek, in verschillende stijlen en vormen.

Met haar geoefende oog bracht zij haar verwondering over, en haar bewondering voor zowel de grootsheid als de broze schoonheid van de natuur.

In aanwezigheid van haar familie, vrienden, burens en kunstvrienden bracht de Burgemeester de kunstenaressen hulde en een uitgesproken waardering.

De voorzitter van de Alzheimer Liga Vlaanderen bracht in herinnering hoe kunst een steeds grotere betekenis krijgt in het helende proces van mensen die getroffen worden door lijden, ziekte en zorg. Hij gaf toelichting bij de activiteiten en de doelstellingen van onze Liga en dankte de kinderen Simon – Mennes voor het prachtige initiatief en waardevolle financiële bijdrage om de Ligawerking te ondersteunen. Dit prachtige gebaar is een riem onder het hart van onze meer dan 200 vrijwilligers, verspreid over heel Vlaanderen!

Verslag: François De Vleeschouwer

SOCIALE ACTIE MARKANT TESSENDERLO

In november 2016 contacteerde Marijke Lansloot, voorzitter Markant Tessenderlo, ons met het voorstel om de opbrengst van de geldinzameling voor een goed doel tijdens hun jaarlijkse kerstfeest aan onze Liga te schenken. Wij waren zeer blij verrast met dit warme initiatief!

Op 13 december was onze vrijwilliger Jan Vanheukelom aanwezig op het kerstfeestje om onze Liga kort voor te stellen en de mooie opbrengst van € 307 in ontvangst te nemen. Het bedrag gebruikten we voor de gedrukte papieren dementie-assistentiekaartjes die wij onder meer op onze infostanden aanbieden. (http://www.alzheimerliga.be/mod_news/het-dementie-assistentiekaartje/)

FINANCIËEL RUGGENSTEUNTJE

De families Lambrechts–Herremans, Lembrechts–Sel en Weyns–Devries, mevrouw Baghus, de heer Boogers, de heer Laridon, de heer Peeters, de heer Rongé, de heer Thijsen, de heer Vale, en mevrouw Van Laer schonken allen een groot bedrag aan onze Liga, waarvoor wij hen graag van harte willen bedanken!

Ook van een aantal bedrijven kwam er weer een duit in het zakje. Dank je wel Aquarius, Curia CVOA, Pauwels Schoenen en Ravago!

Hartelijk dank!

MUSIC FOR LIFE 2016

In ons vorig tijdschrift stond er reeds een artikeltje over de schenking van € 150.000 van de Vlaamse regering in het kader van De Warmste Week van Music for life. Ondertussen hebben we meer zicht op alle acties en schenkingen die voor onze Liga gedaan werden, en waar wij wel degelijk warm van werden!

Pannenkoeken bij Noah Laakdal!

Op 30/11/2016 organiseerde NOAH Laakdal een pannenkoekenslag, en verkochten de medewerkers ook snoepjes, zelfgemaakte vogelhuisjes en sleutelhangers aan collega's, familie, vrienden, ...

Met veel plezier lieten zij ons weten dat ze het super mooie bedrag van €1.656,04 bijeen gehaald hebben. Fantastisch!

Het warmste Toontje

Met de 'Tony-tak' van de familie Van Cauwenberghe werd een actie voor Music for Life op poten gezet voor onze Liga. Ten voordele van de organisatie, als steun voor diegenen die op dit moment de ziekte hebben én ter ere van Toontje's muzikale talenten organiseerden ze op woensdagavond 21 december een gezellige winteravond. Een hapje, een drankje, een warm vuurtje en muzikale optredens maakten de avond onvergetelijk.

Woonzorgcentrum Zilverlinde for life

De bewoners van WZC Zilverlinde verkochten mattentaarten ten voordele van de Alzheimer Liga. Bewoners, familie en personeel konden mattentaarten bestellen wat ze massaal gedaan hebben. Op vrijdag 23 december 2016 gingen er een aantal mensen naar Boom om een plaatje voor al onze sympathisanten aan te vragen en het verzamelde geld over te dragen aan de Alzheimer Liga.

En ook het woonzorgcentrum Ten Kerselaere in Heist-op-den-Berg hield een wafelverkoop ten voordele van onze Liga!

ONTVANGEN GIFTEN

De heel aantal actievoerders kennen we helaas niet maar wensen we ook bij deze van harte te bedanken!

Er waren er echter ook een aantal die toestemming gaven aan de Koning Boudewijnstichting om hun initiatief door te geven aan ons.

Die zetten we bij deze graag nog even extra in de bloemetjes:

Déjà-Vu TD

Lezing van Kathleen Aerts: Getuigenis over ervaringen met haar moeder met jongdementie (OCMW Herentals)

Smullen maar van de fristi's hun koekjes

Wafelbak (Maria Troost Veurne)

Wafelbak (WZC Voorzienigheid)

De Hoge Heide Verlicht

Vote for Life

Wafelbak in wzc De Ark

Soepverkoop (Onderdale ZKJ)

Lopen - stappen tegen jongdementie - Alzheimer

Oscarcakes

TGB Lunch for Life

Het warmste Toontje

anker kerstmarkt

EEN KIJKJE BIJ FAMILIEGROEPEN DEMENTIE

REGIO BRUGGE, OOSTENDE EN SINT-NIKLAAS

FAMILIEGROEP DEMENTIE REGIO BRUGGE NAAR HET MUSEUM

"Op kunst beleven staat geen leeftijd, het spreekt mensen aan over talen en culturen heen. Kunst verwoordt waar taal tekort schiet, ontroert en verbindt." Dit is de kerngedachte in het nieuwe aanbod 'MEMORABEL' van de Brugse musea: begeleide museumbezoeken voor personen met dementie.

Expertisecentrum dementie en thuisbegeleidingsdienst Foton ondersteunt personen met dementie en gaat samen met hun familieleden en professionele zorgverleners op zoek naar lichtpunten. Ook het Sint-Janshospitaal heeft een lange traditie van zorg voor de meest kwetsbare burgers in de samenleving. De projecten in het Museum of Modern Art (MOMA) in New York en in het Museum van Hedendaagse Kunst (M HKA) in Antwerpen vormden een inspiratiebron voor MEMORABEL.

In de loop van het voorbije jaar werden tien professionele gidsen opgeleid tot dementievriendelijke gids. MEMORABEL bestaat uit twee formules: een vaste rondleiding, telkens elke derde donderdag van de maand of een groepsbezoek op afspraak. Het aanbod staat zowel open voor mensen met dementie die nog thuis wonen als voor personen die opgenomen zijn in een woonzorgcentrum. De gids en een

vrijwilliger van de Vrienden van Musea Brugge leiden het museumbezoek in goeie banen. Tijdens het bezoek staan de beleving van de kunst en de interactie met elkaar centraal. Momenteel zijn rondleidingen mogelijk in het Sint-Janshospitaal. Wellicht zullen in een latere fase ook andere museumlocaties in het aanbod opgenomen worden.

De Familiegroep Dementie regio Brugge ging op 15 maart 2017 een kijkje nemen in het Sint-Janshospitaal en genoot van deze mooie beleving.

Naar: Nieuwsbrief ECD Foton d.d. 14 maart 2017

JARIGE FAMILIEGROEP DEMENTIE REGIO OOSTENDE

Graag willen we bekendmaken dat de Familiegroep Dementie regio Oostende reeds 10 jaar bestaat. "Partners of mantelzorgers van mensen met dementie wisselen in onze Familiegroep met andere lotgenoten van gedachten", zeggen Evelien Cheroutre en Hilde Rentmeesters. "Er is behoefte aan zo'n groep,

want dementie heeft ook een impact op de naaste omgeving. Onze bijeenkomsten starten telkens met een spreker zoals een dokter, jurist of referentiepersoon dementie. Na de informatieverlening krijgen de lotgenoten de gelegenheid om met elkaar te spreken. We houden het aantal deelnemers in de groep beperkt zodat mensen hun verhaal kunnen doen." Honderden familieleden of mantelzorgers kwamen de voorbije 10 jaar naar de Familiegroep. Het Sociaal Huis was gedurende al die jaren een perfecte gastheer voor de Familiegroep. Nu wordt er ook een samenwerking opgezet met woonzorgcentrum Sint Elisabeth in Oostende. Elke donderdagavond van de even maanden zal de Familiegroep op de nieuwe locatie in het ontmoetingscentrum De Schelpe bijeenkomen.

Van harte gefeliciteerd met dit jubileum! Dank je wel kernleden voor jullie inzet én samenwerking!

*Voor iedereen die onze Liga op één of andere manier een warm hart heeft toegedragen tijdens dit prachtige initiatief:
DANK JE WEL!*

TESTAMENT.BE

OOK ALS JE ER NIET MEER BENT, KAN JE NOG MEER BETEKENEN DAN JE DENKT.

Neem een goed doel op in je testament en vergroot de erfenis van wie je dierbaar is.

Na 4 jaar in De Schorre in Boom verhuist Music For Life dit jaar naar een nieuwe locatie. Eind december verwelkomen we jullie allemaal in Provinciaal Domein Puyenbroeck in Wachtebeke!

Iedereen zorgt voor iedereen. Dat gaan we met z'n allen eind dit jaar opnieuw bewijzen tijdens De Warmste Week van Music For Life 2017. Na de zomervakantie kan iedereen in Vlaanderen opnieuw zelf een goed doel kiezen en acties registreren.

Afspraak tijdens de week voor Kerstmis, van 18 tot en met 24 december!

FAMILIEGROEP DEMENTIE REGIO SINT-NIKLAAS SAMEN GENIETEN AAN TAFEL MET FINGERFOOD

Onze kerngroep merkte al op dat 'ontmoeting' en 'zinnvolle activiteiten' de mantelzorgers van onze Familiegroep heel veel deugd doen. Daarom werd beslist om van de laatste bijeenkomst van 2016 iets bijzonders te maken. We beslisten om het nuttige aan het aangename te paren: mensen de kans geven om, samen met hun naaste met dementie en lotgenoten, een pretentieloze leuke avond mee te maken en hen te laten ervaren dat eten met de vingers veel problemen kan wegnemen.

Als het bestek niet meer herkend wordt, is 'gevoerd worden' vaak het lot van mensen met dementie. Door over te schakelen naar fingerfood kan de zelfstandigheid en waardigheid langer behouden blijven. Mensen kunnen weer van hun maaltijd genieten en eten op hun eigen tempo. Ook mensen voor wie 'aan tafel blijven' een probleem is, kunnen op die manier zelfstandig blijven eten.

De traiteur die de maaltijd op onze laatste bijeenkomst in 2016 ging verzorgen had in het begin problemen met het opzet. De opdracht was: een gezonde en kleurrijke maaltijd aanreiken, waarbij de gerechten herkenbaar moesten zijn voor de mensen. Uiteindelijk werd van een gewone maaltijd een fingerfoodversie gemaakt. En dat was een goed idee. Mantelzorgers kregen de boodschap dat ze bestek konden vragen, doch niemand heeft dat gedaan. De reacties waren zeer positief en verscheidene mensen hebben gezegd dit ook thuis te zullen uitproberen. Na de maaltijd werd er gedanst en ook de hardnekkigste stoelzitters deden mee. Irène met enkele optredens en haar liefdevolle inzet en Ginette, de dj, van dienst zorgden voor een plezierige sfeer.

Avonden als deze geven moed aan Delfien, Yolande, Suzy, Robert, Ilse, Anneliese en mijzelf om voort te doen, want al die lachende, tevreden gezichten; dat doet wat met een mens!

© Lut Heyndrickx

PROFESSOR BART DE STROOPER, DIRECTEUR VAN HET BRITSE DEMENTIA RESEARCH INSTITUTE

Bart De Strooper (°1960), verbonden aan het Departement Menselijke Erfelijkheid van de KU Leuven en verantwoordelijke van het Laboratorium voor Onderzoek naar Neurodegeneratieve Ziektes, werd geboren in het West-Vlaamse Tielt en studeerde geneeskunde aan de KU Leuven en Heidelberg, Duitsland. In zijn onderzoek focust hij zich op de genetische basismechanismen die verantwoordelijk zijn voor de ziekte van Alzheimer en de ziekte van Parkinson. Sinds januari 2017 is professor De Strooper aangesteld als hoofd van het nieuwe Dementia Research Institute dat deel uitmaakt van het University College in Londen. Het nieuwe onderzoekscentrum telt maar liefst een vijftigtal professoren en ongeveer 400 onderzoekers.

"Het plan is: vier dagen en drie nachten Londen, drie dagen en vier nachten Leuven", vertelt professor De Strooper. "Het stadium waarin ik zelf de pipetten han-

terde, is helaas voorbij. Het departement van het VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie) heb ik overgedragen, maar mijn laboratorium aan de KU Leuven zal ik blijven leiden." (DS 17/02/2016)

University College London staat al jaren aan de top. Op het vlak

Bart De Strooper © KU Leuven – Rob Stevens

van hersenonderzoek plaatsen de rankings het onmiddellijk na Harvard. "Als je daar een nieuw en ambitieus onderzoekscentrum mag uitbouwen en leiden, is dat natuurlijk een hele eer", zegt professor De Strooper. Ook financieel behoort het nieuwe centrum meteen tot de top. Het budget bedraagt 250 miljoen pond, bijna 300 miljoen euro. Het geld komt gedeeltelijk van de overheid, gedeeltelijk uit privé-fondsen. "Al die middelen zijn ook nodig," zegt Bart De Strooper. "Onderzoek naar neurodegeneratieve ziekten als Alzheimer en Parkinson heeft nog een erg lange weg af te leggen. We moeten alleszins af van de simplistische benadering dat één eiwit dementie veroorzaakt. En als je werkelijk grensverleggend onderzoek beoogt, moet je de beste krachten bundelen, zoals in Londen gebeurt. Met dat onderzoek effen je hopelijk de weg naar nieuwe medicatie. De farmaceutische industrie zal meer geneigd zijn om die peperdure ontwikkeling op te zetten als het basisonderzoek solide is." (L. Meyvis, 2016)

Naar:

- De Standaard (17/12/2016), Binnenland, p. 12
- <http://nl.metrotime.be/2016/12/14/news/vlaamse-alzheimer-expert-bart-de-strooper-gaat-brits-dementie-onderzoek-leiden/>
- L. Meyvis, Professor Bart De Strooper leidt Londens top-onderzoek naar dementie, <http://nieuws.kuleuven.be/node/17458> (21/12/2016)

DE LINK TUSSEN ALCOHOLGEBRUIK EN DE ZIEKTE VAN ALZHEIMER

Over de link tussen het consumeren van alcoholrijke dranken en het frequenter voorkomen van de ziekte van Alzheimer kunnen we betrekkelijk kort zijn: er is er géén. Tot dusver heeft geen enkele wetenschappelijke studie een duidelijk verband kunnen aantonen [1, 2]. Uiteraard leidt zwaar en chronisch drinken tot geheugenstoornissen, hersenschade en in extremis zelfs tot het zogenaamde syndroom van Korsakov* (alcoholdementie in de volksmond). Ook kan overmatige alcoholconsumptie – in het kader van een plotse gedragsverandering – een voorbode zijn van bijvoorbeeld het ontstaan van een frontotemporale dementie*. Daarentegen kon een enkele recente studie wel vaststellen dat alcoholgebruik bij dementie tot een verergering van de geheugenproblematiek kan leiden, meer bepaald door een toename van de neuro-inflammatie* en eiwitklontering van het amyloïde-beta* in het brein [3].

Misschien nog interessanter dan de link tussen alcohol en het voorkomen van dementie, is het mogelijke neuroprotectieve* (beschermende) effect van mild tot normaal alcoholgebruik. Daarnaast lijkt dit zelfs het risico op dementie te kunnen verminderen. Chemische stoffen die dit effect teweeg kunnen brengen, zijn de zogenaamde flavonoïden* en polyfenolen*. Beiden hebben sterke anti-oxidatieve* eigenschappen. Flavonoïden, zoals resveratrol, komen voor in rode wijn. Ze zijn afkomstig uit de schil van blauwe druiven. Een studie uit 2006 beoordeelde het effect van een welbepaalde rode wijn – Cabernet Sauvignon uit Fresno, Californië – bij een muismodel voor de ziekte van Alzheimer [4]. De finale alcoholconcentratie bedroeg om en bij de 6% en werd toegevoegd aan het drinkwater, waar de muizen de ganse dag toegang tot hadden. Tot driemaal daags werd deze drinkoplossing vervangen. De uiteindelijke

dagelijkse ingenomen hoeveelheid resveratrol was laag, doch de vorming van amyloïde-beta plaques in de hersenen kon hierdoor al worden voorkomen in vergelijking met de controlemuizen (die dergelijke oplossing niet te drinken kregen). Daarnaast lijkt rode wijn veel meer van dergelijke effecten te bewerkstelligen dan andere alcoholbevattende dranken, zoals bieren of likeuren.

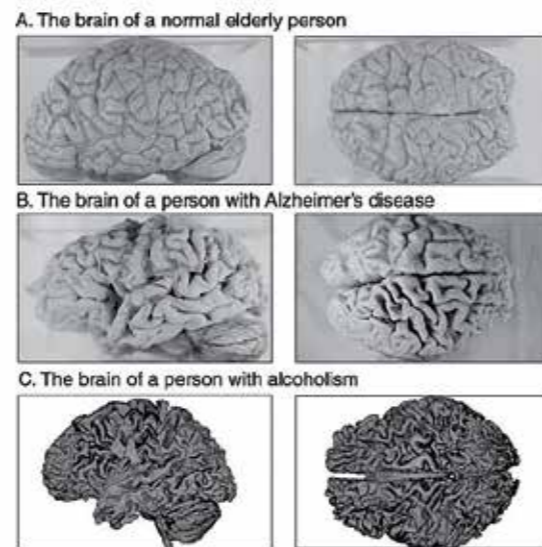
Uiteraard moet men hier niet uit gaan besluiten om actief alcohol te gaan consumeren, net om dementie te willen voorkomen. Zoals altijd dient dit met mate te gebeuren en gecombineerd te worden met andere gezonde levensstijlfactoren (voeding, beweging). Het is nog altijd het volledige pakket dat het meeste effect teweegbrengen zal.

Door: dr. Yannick Vermeiren (postdoctoraal onderzoeker (PhD) Instituut Born-Bunge (IBB), Universiteit Antwerpen en Alzheimer Research Center Groningen, Nederland)

* Lexicon:

- **amyloïde-beta (Aβ) proteïne:** dit proteïne is een belangrijk fragment van het veel grotere amyloïde precursor proteïne (APP) wat een belangrijke rol speelt bij de groei van hersencellen; daarnaast is het ook betrokken bij reparatie van schade aan deze cellen; bij de ziekte van Alzheimer ontstaan er eiwitclusters van het Aβ tot de uiteindelijk veel grotere en onoplosbare amyloïde 'plaques', die de hersencellen doen afsterven.
- **anti-oxidatief:** antioxidanten: deze moleculen beschermen het weefsel en DNA in cellen tegen vrije radicalen; vrije radicalen zijn agressieve stoffen die in sommige gevallen schade kunnen veroorzaken aan cellen en weefsels; wanneer ze schade veroorzaken, noemen we dat oxidatieve stress.
- **flavonoïden:** een uitgebreide groep stikstofvrije organische verbindingen met een typisch basisskelet die wijdverbreid zijn in het plantenrijk; flavonoïden komen vooral voor in geneeskrachtige kruiden, fruit, groenten, zaden, noten en op planten gebaseerde dranken zoals thee en wijn.
- **frontotemporale dementie:** een minder vaak voorkomende dementievariant (ca. 8-10% van alle dementietypes slechts) met aanvang op jonge leeftijd (<65 j); prominente symptomen zijn gedrags- en taalstoornissen, minder dan de geheugenstoornissen die vaak in een later stadium zich voordoen; in de hersenen zijn vnl. de voorhoofds- en slaapkwabben (frontaal en temporaal) aangetast.
- **neuro-inflammatie:** ontstekingsreacties in de hersenen.
- **neuroprotectie:** het proces waarbij structuur en functie van hersencellen/hersenweefsel wordt behoeft/beschermd.

- **polyfenolen:** een groep fytochemische bestanddelen (die in planten voorkomen); sommige polyfenolen zijn verantwoordelijk voor de kleur van bepaalde planten, zoals blauwe bessen.
- **syndroom van Korsakov:** een blijvende geheugenstoornis vnl. ten gevolge een vitamine B1-tekort, meestal het gevolg van het te weinig gevarieerd eten bij chronisch alcoholmisbruik; het kenmerkt zich door desoriëntatie, vooral in tijd, stoornissen in het kortetermijngeheugen en confabulaties (verzinsels, wartaal).

Deze foto toont de verwoestende effecten van (B) de ziekte van Alzheimer en (C) alcoholisme (63-jarige leeftijd, 32 jaar lang zwaar gedronken (1882kg pure alcohol op 63 jaar tijd wordt er geschat)) op het brein in vergelijking met een normaal controlebrein (A).
Bron: Suzanne L. Tyas (2001) Alcohol use and the risk of developing Alzheimer's disease. Alcohol Research & Health Vol. 25, pp. 299-306.

Bronnen:

- [1] Piazza-Gardner AK, Gaffud TJB, Barry A, 2013. The impact of alcohol on Alzheimer's disease: a systematic review. Aging & Mental Health Vol. 17, pp. 133-146.
- [2] Huang W-J, Zhang X, Chen W-W, 2016. Association between alcohol and Alzheimer's disease. Experimental and therapeutic medicine Vol. 12, pp. 1247-1250.
- [3] Venkataraman A, Kalk N, Sewell G, Ritchie CW, Lingford-Hughes A, 2017. Alcohol and Alzheimer's disease – does alcohol dependence contribute to beta-amyloid deposition, neuroinflammation and neurodegeneration in Alzheimer's disease? Alcohol and Alcoholism Vol. 52: 158.
- [4] Wang J, Ho L, Zhao Z, Seror I, Humala N, Dickstein DL, et al. 2006. Moderate consumption of Cabernet Sauvignon attenuates Abeta neuropathology in a mouse model of Alzheimer's disease. FASEB J Vol. 20, pp. 2313-2320.

EERSTELIJNSZORG IN EEN NIEUW KLEEDJE

Momenteel zijn in Vlaanderen diverse netwerkstructuren in de eerstelijnszorg actief. Deze zorg waarmee u veelal in eerste instantie in contact komt, is die zorg die direct in uw buurt toegankelijk is. Denk aan de zorg van uw huisarts, apotheker, tandarts, thuisverpleegkundige, maatschappelijk werker, psycholoog, ... Deze eerstelijnszorg wordt nu hervormd. Wat dit precies inhoudt, werd tijdens de Conferentie 'Reorganisatie van de eerstelijnszorg in Vlaanderen' van 16 februari 2017 door Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Jo Vandeurzen, uitgelegd. Op 17 februari keurde de Vlaamse Regering de eerste versie van de conceptnota 'Een geïntegreerde zorgverlening in de eerste lijn' goed.

"De eerste lijn is uw toegang tot de zorg. De actoren van die toegang zullen de komende jaren veel beter samenwerken, waardoor de persoon met een zorgnood en zijn mantelzorg beter hun weg vinden, beter geholpen worden en bij de zorg meer betrokken worden. De burger met een complexe zorgvraag zal zich omringd weten, niet door allerlei afzonderlijke zorgaanbieders, maar door een team met een zorgcoördinator, en zo nodig ook een externe casemanager. Patiëntenparticipatie, inclusief een klachtenregeling, krijgt een duidelijke plaats. En een nieuw Vlaams Instituut voor de Eerstelijnszorg wordt de motor van de reorganisatie. De belangrijkste reden waarom de eerste lijn anders georganiseerd zal worden, is

dat enkel dan de burger met een zorgnood centraal kan komen te staan. Hij en zijn mantelzorg moeten mee kunnen beslissen over de doelstellingen van zijn zorg en welk zorgplan daarvoor gevolgd wordt." (Agentschap Zorg & Gezondheid, 16/02/2017)

De eerstelijnszorg in 10 nieuwigheden:

1. De eerste lijn is de beste verdediging van de persoon met een zorgnood.
2. Doelstellinggerichte zorg: de persoon met een zorgnood bepaalt wat hij in zijn leven wil. Dat is de basis voor het zorg- en ondersteuningsplan.
3. De burger krijgt ook in de eerste lijn inspraak en het recht klacht in te dienen.
4. Zorgcoördinator en casemanager
5. Gemeentelijk informatiepunt alseengeïntegreerd, herkenbaar en breed onthaal
6. Zorgraad doet alle eerstelijns werkers samenwerken.
7. Regionale zone om expertise op te bouwen over palliatie, dementie, geestelijke gezondheid e.a.
8. Vlaams instituut voor de eerste lijn
9. Digitaal overleg en gegevensdeling
10. Mantelzorgplan

Meer informatie vindt u op de website van het Vlaams Agentschap zorg en gezondheid: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/hervorming-eerstelijns-zorg-persoon-met-zorgnood-aan-het-stuur>.

MINI SYMPOSIUM FAZODEM – 6 FEBRUARI 2017

Het Expertisecentrum Dementie Vlaanderen organiseerde samen met de Koninklijke Apothekersvereniging van Antwerpen en het Vlaams Apothekers Netwerk, sterk gesteund door de Provincie Antwerpen, een opmerkelijk symposium betreffende de farmaceutische zorg bij dementie.

In zijn welkomstwoord benadrukte Gedeputeerde voor Welzijn en Gezondheid Peter Bellens, het belang dat het Provinciaal beleid hecht aan al wat met dementie te maken heeft: preventie, onderzoek, aandacht voor de mantelzorgers, genormaliseerde woonvormen en integratie van mensen met dementie in de samenleving.

Prof. Dr. Sebastiaan Engelborghs, lid van de wetenschappelijke Adviesraad van Alzheimer Liga Vlaanderen, bracht een gewaardeerd overzicht over het groeiend inzicht dat ontwikkeld wordt over wat er zich bij Alzheimer disease afspeelt in het menselijk brein, en wat er in de toekomst mag verwacht worden aan farmaceutische mogelijkheden.

Prof. Dr. Jan De Lepeleire bepleitte de samenwerking tussen huisartsen en apothekers, en onderstreepte vooral de realistische benadering van casefinding als opdracht voor de artsen en als aandachtspunt voor de apothekers die een signaalfunctie kunnen vervullen.

Apotheker Eline Moors lichtte als projectleider FAZODEM de gang van zaken toe over de wijze waarop het project tot stand kwam en over de resultaten die konden aangereikt worden. Een prachtig verzorgde en gebruiksvriendelijke map werd aan alle aanwezigen aangeboden.

Het is hoopgevend te mogen ervaren hoe het dementiebeleid op provinciaal en Vlaams niveau steeds verder doorgroeit naar een integrale en inclusieve benadering, met als einddoelstelling dat personen met dementie én hun mantelzorgers omringd worden door een zorgzame samenleving. Veel dank aan de initiatiefnemers!

Verslag: François De Vleeschouwer

INTERREGIONALE CONFERENTIE 'DEMENTIE VRIENDELIJKE GEMEENTE' - PROVINCIES BRABANT (NL) EN ANTWERPEN (B), CAMPUS BLAIRON TURNHOUT - 2 FEBRUARI 2017

Thema : 'Dementie in beweging !'

Op 2 februari 2017 wisselden beide provincies opnieuw een reeks interessante good practices en informatie uit over de positieve effecten van 'beweging' bij personen met dementie: de hoofddoelstelling was aansluiting vinden bij de dagelijkse activiteiten van mensen (met dementie) en de positieve gevolgen hiervan op het functioneren van de mantelzorgers.

Jurn Verschraegen (Expertisecentrum Dementie Vlaanderen) lichtte de sfeerpunten toe van het geactualiseerd Vlaams Actieplan Dementie: 2016 -2019 (info: www.dementie.vlaanderen.be)

Joeri Verellen, docent bewegen en sport bij Thomas More, gaf een enthousiaste getuigenis over 'belang van bewegen voor iedereen'. Bewegen heeft heilzame effecten op de integrale gezondheid (beleving) en op vele systemen in het menselijk lichaam!

Zonder harde wetenschappelijke bewijzen kan toch gesteld worden dat beweging positieve invloed heeft op de incidentie en de prognose van dementie.

Dr. K.M. Volkers gaf onweerlegbare wetenschappelijke bewijsvoering voor de stelling dat bewegen, ook baat bijbrengt aan ons brein. Inactiviteit leidt naar ziekteprocessen en een vervroegd sterven!

In een uitermate ervaringsgericht panelgesprek kwamen beklijvende good practices en getuigenissen aan bod. In een vijftal workshops konden de deelnemers zelf ervaren en heel wat concrete aanbevelingen krijgen over een aantal uitermate interessante initiatieven inzake de bewegingsmogelijkheden, individueel of in groep.

Met dank aan de gemotiveerde initiatiefnemers !

François De Vleeschouwer

HET ONTRAFELN VAN DE MONOAMINERGE EN KYNURENERGE ZIEKTEMECHANISMEN BIJ JONGDEMENTIE EN AMYOTROFE LATERALE SCLEROSE

Met trots kunnen wij u meedelen dat onze vrijwillige onderzoeksmedewerker dr. Yannick Vermeiren dit jaar aan een nieuw onderzoeksproject begint. Hij zal dit doen onder leiding van Prof. Dr. Peter Paul De Deyn (Laboratorium voor Neurochemie & Gedrag, Instituut Born-Bunge, Universiteit Antwerpen) en met financiële steun van Stichting Alzheimer Onderzoek.

Het onderzoeksproject dat tot eind 2018 loopt, beoogt de identificatie en karakterisatie van neurochemische markers van vroegoptredende en pathofysiologisch-gerwante neurodegeneratieve aandoeningen, welbepaald deze van frontotemporale dementie (FTD) en amyotrofe laterale sclerose (ALS). Zowel FTD en ALS zijn aandoeningen met overlappende klinische, neuropathologische en genetische kenmerken.

Het is echter tot dusver ongeweten of er ook neurochemische karakteristieken van gezamenlijk belang zouden kunnen zijn. Zowel monoamines (neurotrans-

mitters) en metaboliëten van de kynurenine pathway (neuroinflammatie) zullen onderzocht en gekwantificeerd worden in postmortaal verkregen hersenweefsel en in bloed- en lumbaalvochtstalen.

Dit onderzoeksproject zou mogelijks belangrijke targets of interest kunnen onthullen wat op termijn kan leiden tot de ontwikkeling van ziektespecifieke farmacotherapieën en van biomarkerverificatie in een volgend stadium.

ONDERSTEUNEND COMMUNICEREN BIJ DEMENTIE WILMA SCHERES EN CHRIS DE RIJDT

Dit boek helpt de interactie tussen de persoon met dementie en zijn omgeving te verbeteren. Het biedt handvatten om moeilijk verstaanbaar gedrag te verminderen.

Deze tweede geheel herziene druk over ondersteunend communiceren bij dementie informeert over nieuw verschenen producten en heeft ook aandacht voor personen met dementie en een verstandelijke beperking. Nieuw is ook het communicatieprofiel en divers filmmateriaal dat u kunt downloaden.

Dit praktische hulpmiddel is bestemd voor iedereen die met personen met dementie omgaat, zowel de professionele hulpverlener als ook het gezins- en/of familielid.

ISBN / ISSN 9789036816991
Prijs: € 16,95
Uitgever Bohn Stafleu van Loghum
Publicatiedatum 14 feb. 2017

VOEDING EN DEMENTIE. GEZONDHEID EN GENIETEN IN 1 RECEPT JEROEN WAPENAAR EN ONDINE VAN DE REST

Het nieuwe boek 'Voeding en dementie' belicht op een positieve wijze de mogelijkheden voor een persoon met dementie om van voeding te blijven genieten. Het boek geeft oplossingen als het eten moeilijk wordt, schetst een realistisch beeld van wat personen met dementie kunnen verwachten. Het boek bundelt tientallen adviezen voor zowel mensen met

dementie, naast als zorgprofessionals. Naast tips bevat het boek interviews en informatie over wetenschappelijk onderzoek. Tot slot worden heerlijke recepten beschreven.

ISBN 978-90-8686-289-4
Aantal pagina's: 152
Prijs: € 22,95
Uitgeverij Wageningen Academic Publishers
<http://www.wageningenacademic.com/doi/book/10.3920/978-90-8686-289-4>
Publicatiedatum: 21 september 2016

Uit het dagboek van Ludwin

Elke dag moet ik mij in bochten wringen om Leen een goed gevoel te geven. Het tovertruckje met de gsm, waarmee ik zogezegd Ludwin oproep als ik weeral eens iemand anders ben volgens Leen, lukt niet elke dag. Eigenlijk is mijn leven met Leen één groot theater en jullie zijn het publiek. Er komen geen scènes in voor van boosheid, maar wel van pittige woordenwisseling met erg veel humor. Ik kan Leen niet goed missen en de steeds kleiner wordende vrije tijd eist soms zijn tol. Op het einde van de dag zak ik als een pudding in elkaar. Het is elke dag een marathon lopen, veel rusten is er niet bij. Je hoort mij niet klagen, want het is boeiend genoeg, maar een dagje gewoon wandelen zou ik wel accepteren. Mantelzorger zijn is eigenlijk topsport en je moet elke dag winnen. Heb je pech en je komt pas als tweede aan, daar neemt Leen geen genoegen mee. In ieder geval houdt het mijn leven boeiend en ik hoop dat je mijn dagboek blijft lezen.

Groetjes,
Ludwin en Leen

*“samen dementie
draagbaar maken”*

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN vzw

www.alzheimerliga.be

Word jij ons visitekaartje?

Alzheimer Liga Vlaanderen vzw zoekt enthousiaste mensen die zich vrijwillig willen inzetten voor onze regionale Familiegroepen (Jong)Dementie. Onze Familiegroepen (Jong)Dementie bieden **lotgenotencontact** voor familieleden en mantelzorgers van personen met (jong)dementie.

Interesse? Neem contact op met de educatief stafmedewerker: laura.weyns@alzheimerliga.be of 0495 21 41 19; via het secretariaat: secretariaat@alzheimerliga.be of 014 43 50 60

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN PROVINCIE ANTWERPEN

ANTWERPEN CENTRUM

Contactpersoon: Julien De Leeuw, T. 0479 73 23 70, antwerpen@alzheimerliga.be
Locatie: lokalen van Gezinsbond Gewest Antwerpen, Schermersstraat 32, 2000 Antwerpen
Tijdstip: 20.15u (onthaal vanaf 19.45u) tot 22u

• 06/06/2017: Thema wordt later bepaald. Hou de website in de gaten.

JONGDEMENTIE ANTWERPEN-CENTRUM

Contactpersoon: Julien De Leeuw, T. 0479 73 23 70, antwerpen@alzheimerliga.be
Locatie: lokalen van Gezinsbond Gewest Antwerpen, Schermersstraat 32, 2000 Antwerpen
Tijdstip: 20.15u (onthaal vanaf 19.45u) tot 22u

• 11/05/2017: Omgaan met jouw gevoelens als mantelzorgers: boosheid, frustratie, schuldgevoelens, verdriet... We gaan rond dit thema in gesprek en worden begeleid door Katja Van Goethem Team Jong Dementie Regio Antwerpen Centrum

BERCHEM

Contactpersoon: Raymonda Poeck, T. 03 340 46 80, berchem@alzheimerliga.be
Locatie: zaaltje 'Paviljoen' van de kerk 'De Verezen Heer', Berchemstadionstraat 8, 2600 Berchem
Tijdstip: 14 tot 16u

• 20/06/2017: Zinnvolle dagbesteding

BONHEIDEN

Contactpersonen: Jenny Claes, T. 015 20 71 17, bonheiden@alzheimerliga.be
Micheline Janssens, T. 015 51 72 58
Locatie: woonzorgcentrum Den Olm Schoolstraat 55, 2820 Bonheiden
Tijdstip: 14 tot 16u

• 16/05/2017: Verschillende fasen in het dementieproces

BRECHT

Contactpersonen: Frank Willeme, T. 03 330 11 41, brecht@alzheimerliga.be
Locatie: lokaal dienstencentrum Het Sluisken, Gasthuisstraat 11, 2960 Brecht

Tijdstip: afwisselend namiddag en avond

• 15/06/2017: Ontspannende verrassingsnamiddag. 13 - 16u

EKEREN

Contactpersoon: Ria Van den Broeck, T. 0474 80 59 54, ekeren@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Hof De Beuken, Geestenspoor 73, 2180 Ekeren
Tijdstip: 19.30 - 22u

• 04/05/2017: Vroegtijdige zorgplanning en palliatieve zorg voor personen met dementie

GEEL

Contactpersoon: Rina Meeus, T. 0474 49 94 90, geel@alzheimerliga.be
Locatie: afwisselend
Tijdstip: afwisselend

• 17/05/2017: Moeilijke beslissingen. Locatie: woonzorgcentrum Zusterhof, Gerststraat 67, 2440 Geel. Van 19.30 tot 21.30u

HEIST OP DEN BERG

Contactpersoon: Ilse Van Dessel, heistopdenberg@alzheimerliga.be
Locatie: lokaal dienstencentrum De Pit / Inloophuis Dementie, Boonmarkt 27, 2220 Heist-op-den-Berg
Tijdstip: 14u
Deelname: € 2

• 16/05/2017: Voeding voor personen met dementie
• 20/06/2017: Zorgen start bij zorg voor jezelf

HERENTALS

Contactpersoon: Dany Vrydag, T. 0484 79 89 11, herentals@alzheimerliga.be
Locatie: afwisselend

• 10/05/2017: Organisatie van en in het lokaal dienstencentrum 't Convent Begijnhof 17, 2200 Herentals
Herinneringen ophalen met personen met dementie. Er is gelegenheid tot het uitwisselen van ervaringen en vragen stellen.
Door Liesbeth Van Eynde. Expertisecentrum Dementie Tandem

• 09/06/2017: i.s.m. en in het woonzorgcentrum St. Anna, Vorselaarsebaan 1, 2200 Herentals
Positief omgaan met de gevoelens van personen met dementie.
Hoe omgaan met hun verdriet, onmacht, agressie, achterdocht, ontremd gedrag, ... Er is gelegenheid tot het uitwisselen van ervaringen en vragen stellen.
Door Marianne Neefs, referentiepersoon dementie

HOOGSTRATEN

Contactpersoon: Kim Michiels, T. 03 340 16 00, hoogstraten@alzheimerliga.be
Locatie: lokaal dienstencentrum
Tijdstip: afwisselend

• 09/06/2017: Beleving van de persoon met dementie. Van 14 tot 16u.

LIER

Contactpersoon: Christine De Smet, T. 03 490 01 30, lier@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Sint-Jozef, Koningin Astridlaan 4, 2500 Lier
Tijdstip: afwisselend

• 01/06/2017: Omgaan met moeilijk hanteerbaar gedrag. Van 19.30 tot 21.30u

MECHELEN

Contactpersoon: Peggy Goossens, T. 015 47 81 24, mechelen@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum De Lisdodde, Frans Broersstraat 1, 2800 Mechelen
Tijdstip: 14.30 tot 16.30u

• 22/06/2017: Communicatie: begrijpen en begrepen worden

MECHELEN JONGDEMENTIE

Contactpersoon: Hilde Weckhuysen, T. 0470 29 11 16, jongdementiemechelen@alzheimerliga.be
Locatie: 't moNument, Lijsterstraat 2, 2800 Mechelen

• 12/06/2017: Mens erger je niet (spel en dialoog)

MOL

Contactpersoon: Laura Weyns, T. 0495 21 41 19, mol@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Witte Meren, Collegestraat 69, 2400 Mol
Tijdstip: vrijdagavond, van 19 tot 21u

• 05/05/2017: Lezing 'Voorkoming van valpartijen' door Maria Bertels, directeur op rust St. Anna
• 16/06/2017: Lezing 'Hulpmiddelen in thuiszorg' door Karen Slegers, Assist Thuiszorgwinkel

TURNHOUT

Contactpersoon: Marleen Mesuere-Jooris, T. 03 314 60 93, turnhout@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum De Wending, Albert van Dyckstraat 18, 2300 Turnhout
Tijdstip: 19.30u (onthaal vanaf 19u), einde rond 21.30u

• 22/06/2017: Zinnvolle tijdsbesteding in de thuissituatie en het woonzorgcentrum

JONGDEMENTIE TURNHOUT - IN SAMENWERKING MET ONS ZORGNETWERK VZW

Contactpersoon: Hilde Weckhuysen, T. 0470 29 11 16, jongdementieturnhout@alzheimerliga.be
Locatie: 't Kaffee, woonzorgcentrum De Wending 1, Albert Van Dyckstraat 18, 2300 Turnhout
Tijdstip: van 19.30 tot 21.30u

• 02/05/2017: Aan de hand van het educatief spel "Mens erger je niet" kijken we samen naar hoe we inzicht krijgen in het gedrag van personen met dementie.
• 24/06/2017 (zaterdag!): Uitstap naar het museum van hedendaagse kunst Antwerpen M HKA waar we een rondleiding op maat krijgen. Voor 8 personen met jongdementie en hun mantelzorgers. Graag vóór 14 juni 2017 inschrijven!

WIEKEVORST

Contactpersonen: Steffi Van Besouw, wiekevorst@alzheimerliga.be
Locatie: lokaal dienstencentrum Het Pluspunt, Sint-Jozefstraat 15, 2222 Wiekevorst
Tijdstip: 14 tot 15.30u
Deelname: € 2

Elke eerste dinsdag van de maand

WILRIJK

Contact: woonzorgcentrum Sint-Bavo, T. 03 820 73 00, wilrijk@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Sint-Bavo, Sint-Bavostraat 29, 2610 Wilrijk
Tijdstip: afwisselend

• 16/06/2017: Veel of weinig op bezoek komen. Van 19 tot 21u

ZWIJNDRECHT - IN SAMENWERKING MET ECD ORION

Contactpersoon: Koen Dockx, T. 03 253 29 29, zwijndrecht@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum De Regenboog, Regenbooglaan 14, 2070 Zwijndrecht
Tijdstip: 19 tot 21u

• 18/05/2017: Zinnvolle dagbesteding. Over herinnering en basale stimulatie.

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN PROVINCIE LIMBURG

BERINGEN

Contactpersoon: Myriam Dhulst, T. 047330 93 32, beringen@alzheimerliga.be
Locatie: vzw Thuisverzorging de 'Eerste Lijn', Koolmijnlaan 86, 3580 Beringen
Tijdstip: 19u tot 21u

- 04/05/2017: Leuke bezigheden voor de persoon met dementie

BREE

Contactpersoon: Tamara Mackendas, T. 0473 30 93 32, bree@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum de Gerkenberg, Meeuwertkiesel 90a, 3960 Bree
Tijdstip: ledere 1ste maandag van de maand. Inloop om 19.15u en aanvang is om 19.30u. Het einde is rond 21u voorzien.

- 08/05/2017: Draagkracht en draaglast
- 12/06/2017: Moeilijk hanteerbaar gedrag

JONGDEMENTIE HASSELT

Contactpersoon: Evy Van Doninck en Lindsay Vanhaeren, T. 011 24 93 57, jongdementiehasselt@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Sint-Elisabeth, Demerstraat 80, 3500 Hasselt
Tijdstip: 19.30 tot 21.30u

- 24/05/2017: De visie van een ander (toelichting neuroloog)

LUMMEN

Contactpersoon: Manuela Vandenboer, T. 013 52 13 54, lummen@alzheimerliga.be

Locatie: lokaal dienstencentrum 't Klavertje, Dr. Vanderhoevedonckstraat 56, 3560 Lummen
Tijdstip: 19u tot 21u

- 15/05/2017: Leuke bezigheden voor de persoon met dementie

MAASEIK

Contactpersoon: Miek Vandenbergh, T. 089 56 38 94, maaseik@alzheimerliga.be
Locatie: vergaderzaal woonzorgcentrum De Maaspoorte, Sionstraat 21, 3680 Maaseik
Tijdstip: ledere 3de maandag van de maand. Inloop om 19.15u en aanvang is om 19.30u.

- 15/05/2017: Draagkracht en draaglast
- 19/06/2017: Moeilijk hanteerbaar gedrag

OVERPELT

Contactpersonen: Wendy Ceelen en Veerle Janssen, T. 011 80 56 56, overpelt@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Immaculata, Dorpsstraat 58, 3900 Overpelt
Tijdstip: 19.30 tot 21.30u

- 15/06/2017

JONGDEMENTIE OVERPELT

Contactpersonen: Wendy Ceelen en Veerle Janssen, T. 011 80 56 56, jongdementieoverpelt@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Immaculata, Dorpsstraat 58, 3900 Overpelt
Tijdstip: 20 tot 22u

- 23/05/2017

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

AALTER

Contactpersonen: Jessica Van der Plaetsen en Isabel Claeys, T. 09 391 09 77, aalter@alzheimerliga.be
Locatie: woonzorgcentrum Veilige Have, Lostraat 28, 9880 Aalter (in de cafetaria)

- 18/05/2017: Autonomie en bemoeizucht. Door Isabel. Van 19.30 tot 21.30u
- 15/06/2017: Beleving van dementie aan de hand van gedichten. Door Isabel en Jessica. Van 14 tot 16u

DEINZE

Contactpersonen: Pierre Van Houcke, T. 09 372 83 50, deinze@alzheimerliga.be
Locatie: zaal 'De Rekkeling', D. Delcroixstraat 1A, 9800 Deinze
Tijdstip: telkens van 14 tot 16u

- 27/04/2017: Hoe jezelf en je vermogen beschermen? Spreker: Wn. Vrederechter Dieter Vanoutrive

- 22/06/2017: Wat betekent het proces van loslaten en afscheid nemen?

DENDERMONDE

Contact: Ate Mertens, T. 0485 14 32 78
Locatie: A.Z. Sint-Blasius (grote vergaderzaal), Kroonveldlaan 50, 9200 Dendermonde

- 14/06/2017: Beleving van de mantelzorger en van de persoon met dementie

EKLO

Contactpersoon: Frederik Kochuyt, T. 0486 44 07 09, eeklo@alzheimerliga.be
Locatie: lokaal dienstencentrum Zonneheem, Schietspoorstraat 9, 9900 Eeklo
Tijdstip: 14 tot 16u

- 11/05/2017: Financiële en juridische ondersteuning
- 08/06/2017: Ervaringen uitwisselen tijdens gezelligsamen-zijn met etentje

GAVERE

Contactpersoon: Katy Van Hoecke, T. 09 389 20 31, gavere@alzheimerliga.be
Locatie: lokaal dienstencentrum Den Oever, Kloosterstraat 6, 9890 Gavere
Tijdstip: 15 tot 17u

- 22/06/2017: Zinnvolle dagbesteding in de thuissituatie

GENT

Contactpersonen: Jan Barbe, T. 09 223 02 82, gent@alzheimerliga.be
Locatie: polyvalente zaal van woonzorgcentrum Tempelhof, St. Margrietstraat 36, 9000 Gent
Tijdstip: 19.30u

- 09/05/2017: Emoties lopen soms hoog op. Moderator: Nele Van Schelvergem
- 13/06/2017: Ervaringen uitwisselen tijdens een etentje. Inschrijving is verplicht.

JONGDEMENTIE GENT - IN SAMENWERKING MET ECD PARADOX

Contactpersoon: Veerle De Bou, T. 09 233 14 38, Veerle.debou@ecd-paradox.be
Locatie: regionaal expertisecentrum dementie Paradox, Molenaarsstraat 34, 9000 Gent (parking woonzorgcentrum Sint Jozef)
Tijdstip: 19.30 tot 21.30u

- 24/04/2017: In gesprek met de dementie-expert: Tijdens deze ontmoetingsgroep staan jullie vragen en verhaal centraal.
- 26/06/2017: Vragen over veranderd gedrag: Een psycholoog geeft ons toelichting over het veranderend gedrag bij

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

AARSCHOT

Contactpersoon: Jacqueline Alaerts, T. 016 48 90 41, aarschot@alzheimerliga.be
Locatie: afwisselend: lokaal dienstencentrum Orleanshof, Leuvenestraat 148, 3200 Aarschot en woonzorgcentrum St-Rochus, Albertlaan 2, 3200 Aarschot
Tijdstip: van 19.30 tot 21.30u

- 22/05/2017: om 19u: Praatcafé Dementie (verwelkoming met drankje om 18.30u) Thema: 'Wat is dementie', door Hilde Vanderlinden, psychologe
Locatie: woonzorgcentrum St-Rochus, Albertlaan 2, 3200 Aarschot
- 24/06/2017: van 19.30 tot 21.30u: Familiegroep Dementie
Locatie: lokaal dienstencentrum Orleanshof, Leuvenestraat 148, 3200 Aarschot

BRUSSEL

Contactpersoon: Expertisecentrum Dementie Broes, brussel@alzheimerliga.be
Locatie: afwisselend
Tijdstip: afwisselend

- 22/04/2017: Wat is dementie, belang van vroegtijdige diagnose en wat doen bij een vermoeden? **Locatie:** dagverzorgings-

jonge mensen met dementie en hoe we daar kunnen mee omgaan.

NINOVE

Contactpersoon: Kristel Van Vreckem, T. 0477 34 05 67, ninove@alzheimerliga.be
Locatie: Afwisselend

- 08/06/2017: Moeilijk hanteerbaar gedrag. Van 19 tot 21u. Woonzorgcentrum Domein Castelmolen, Halsesteenweg 27, 9402 Meerbeke

SINT-NIKLAAS

Contactpersoon: Lut Heyndrickx, T. 0468 27 93 46, sintniklaas@alzheimerliga.be
Locatie: lokaal dienstencentrum (LDC) De Wilg, Lamstraat 23, 9100 Sint-Niklaas
Tijdstip: 19u tot 21u

- 11/05/2017: Hygiëne, een complex probleem
- 24/06/2017 (zaterdag!): Samen genieten van een boottocht

WONDELGEM

Contactpersoon: Anneleen Steyaert, T. 09 216 19 69, wondelgem@alzheimerliga.be
Locatie: cafetaria woonzorgcentrum De Liberteyt, Vroonstalledries 22, 9032 Wondelgem
Tijdstip: 19 - 21u

- 25/04/2017: Belevingswereld van de persoon met dementie, aan de hand van een spel
- 27/06/2017: Moeilijk hanteerbaar gedrag bij personen met dementie

centrum Huize Sint Monika, Spiegelstraat 37, 1000 Brussel. Van 14.30 tot 16.30u

DILBEEK

Contactpersonen: Jan Hertecant, na 18u (T. 0478 11 59 10 of 02 568 06 44) of Nathalie Van Dorpe/Ann Vermoesen (T. 02 568 07 10), dilbeek@alzheimerliga.be
Locatie: cafetaria seniorencentrum Breugheldal, Itterbeeksebaan 210, 1701 Itterbeek
Tijdstip: vanaf 19.30u

- 15/06/2017: Diagnose en erfelijkheid door Dr. Jan Versijpt (neuroloog UZ Jette)

PAJOTTENLAND

Contactpersoon: Jasmijn Driegelinck, T. 02 377 54 15, pajottenland@alzheimerliga.be
Locatie: cafetaria van woonzorgcentrum Mater Dei, Molenhofstraat 31, 1670 Heikruis
Tijdstip: van 19 tot 21.30u

Er wordt telkens een thema besproken, waarbij de aanwezigen vragen kunnen stellen en ervaringen kunnen uitwisselen. Opvang en/of vervoersproblemen?

REGIONALE WERKING

Wij zoeken samen een gepaste oplossing. Bel 02 398 00 18 (Jasmijn Driegelinck en Veerle Derijcke).

- 16/05/2017: Omgaan met apathie bij personen met dementie
- 06/07/2017 (donderdag!): zomeruitstap

STEENOKKERZEEL-MELSBROEK-PERK

Contactpersoon: Nancy Baert, T 02 257 44 18
steenokkerzeel@alzheimerliga.be

Locatie: woonzorgcentrum Floordam, lokaal dienstencentrum Omikron, Vanheylenstraat 71, 1820 Melsbroek
Tijdstip: van 17 tot 19u

• 01/06/2017: Hoe een maaltijd aangenaam laten verlopen? Hulpmiddelen en tips. Aanpassingen van een maaltijd. Spreker: Ilse Nackaerts, logopediste in woonzorgcentrum Floordam.

TIENEN

Contactpersoon: Veronique Reynaerts, T 016 80 11 57,
tieten@alzheimerliga.be

Locatie: lokaal dienstencentrum Sint-Alexius, Veldbornstraat 26, 3300 Tienen

Tijdstip: 19 tot 21u

- 09/05/2017

ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

BRUGGE

Contactpersonen: Bernard Gabriels, T. 050 35 55 18,
brugge@alzheimerliga.be

Marie-Jeanne Goossens, T. 050 36 40 56

Locatie: woonzorgcentrum Westervier, Speelpleinlaan 44, 8000 Brugge

Tijdstip: 14 tot 16u

- 17/05/2017: Hygiëne: noodzaak én deugd
- 19/07/2017: Seksualiteit en intimiteit bij dementie

GISTEL

Contactpersoon: Anja Vroomen, T. 059 79 51 71, gistel@alzheimerliga.be

Locatie: De Zonnewijzer, Bruidstraat 9, 8470 Gistel

- 25/04/2017: om 19u: Zinnvolle dagbesteding bij personen met dementie, Griet Braeckman.

KORTRIJK

Contactpersonen: Ivan Vandecandelaere (referentiepersoon dementie woonzorgcentrum De Ruyschaert)

T. 056 24 55 24, ivan.vandecandelaere@de-ruyschaert.be, Hilde Roelands (referentiepersoon dementie, woonzorgcentrum Sint-Carolus) T. 056 24 52 71,

kortrijk@alzheimerliga.be

Tijdstip: 14 tot 16u

- 13/06/2017: 14u, woonzorgcentrum St-Carolus te Kortrijk

JONGDEMENTIE KORTRIJK - IN SAMENWERKING MET ECD SOPHIA

Contact: Charlotte Cool, T. 056 32 10 75,
jongdementiekortrijk@alzheimerliga.be

Locatie: regionaal expertisecentrum dementie Sophia, Budstraat 20, 8500 Kortrijk

Tijdstip: 14 tot 16u

- 09/06/2017

MENEN

Contactpersoon: Anne-Mie De Bosscher, T. 056 52 72 84,
menen@alzheimerliga.be

Locatie: lokaal dienstencentrum Allegro, Volkslaan 302, 8930 Menen

Tijdstip: afwisselend

- 29/05/2017: om 14u en om 19u

OOSTENDE

Contactpersonen: Hilde Rentmeesters, T 059 55 55 90, Evelien Cheroutre, T 0498 70 09 10,
oostende@alzheimerliga.be

Locatie: dienstencentrum De Schelpe, Elisabethlaan 32, 8400 Oostende

Tijdstip: van 19.30 tot 21.30u

- 15/06/2017: Kleine ondeugden kunnen soms helpen om het vol te houden in de zorg - Linus Vanlaere, Ethiscus woonzorggroep GVO, Kortrijk

ROESELARE

Contactpersonen: Marian Claeys, T. 051 24 96 54,
roeselare@alzheimerliga.be

Locatie: woonzorgcentrum Ter Berken, Zijstraat 59, 8800 Roeselare

Tijdstip: 13.45 tot 15.45u (onthaal vanaf 13.30u).

- 23/05/2017: Zinnvolle dagbesteding in de thuissituatie. Emilie Pauwels, referentiepersoon dementie

- 20/06/2017: Ontmoetingsdag voor mantelzorgers van mensen met dementie. 13.30 tot 16.30u

STEUN ONS: DOE EEN GIFT!

Alzheimer Liga Vlaanderen vzw is een vrijwilligersorganisatie die maar kan bestaan dankzij giften en legaten van sympathiserende personen en instanties. Alle storting van giften in eenzelfde jaar mogen samengeteld worden om het giftentotaal te bepalen. Alzheimer Liga Vlaanderen is door de wetgever gemachtigd om fiscaal aftrekbare giften te ontvangen. Dit wil zeggen dat u vanaf een storting van in totaal minstens 40 euro per jaar (storting lidgeld niet inbegrepen) een belastingvermindering krijgt van 45 %! Wij maken uw attest op en sturen u dit binnen de drie maanden na het einde van het schenkingsjaar. Spijtig genoeg is er (nog) geen belastingvermindering mogelijk voor schenkers die wegens een laag inkomen geen belasting betalen. Zij kunnen hun gift best laten storten door iemand die wel kans maakt op belastingvermindering.

Vele weldoeners storten giften naar aanleiding van speciale gebeurtenissen zoals jubileum, verjaardag, overlijden, Werelddag Dementie of symposium. Anderen organiseren een benefietactie zoals een wandelmarathon of een wafelslag om ons te kunnen sponsoren.

Alle redenen zijn geschikt om een goed doel als onze Liga te steunen!

U kan onze goede bedoelingen ook steunen door ons te vermelden in uw testament. Legaten zijn voor ons een welkome bron van inkomsten en u mag er gerust in zijn dat wij uw nalatenschap alle eer zullen aandoen.

Dankzij giften en legaten is Alzheimer Liga Vlaanderen gegarandeerd onafhankelijk van politieke, religieuze of economische belangen en kan zij pluralistisch en zelfstandig werken.

Laat ons samen dementie draagbaar maken: doe een gift of vermeld ons in uw testament!